

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstro-Ogrsko: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računamo naročnino z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 vin.

Uredništvo in upravnistvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje števil. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 12.

V Ptuj v nedeljo dne 24. marca 1907.

VIII. letnik.

Somišljeniki!

Kdor se strinja z našim delom, kdor razume in ceni našo nalogo, kdor ni naprednjak le na jeziku temveč tudi v dejanju, ta mora biti član našega

„tiskovnega društva“

(Pressverein).

Vsak član tega društva ima posoditi društvu 10 (deset) kron, ki se vrnejo in ki se tudi obrestujejo. Ta denar torej ni izgubljen, temveč se vrne na zahtevo z 4% obresti. Vsakdo ima lahko več deležev po 10 K, vsakdo pa vplača taki delež tudi lahko po obrokih (ratah).

Društvo ima namen zagotoviti gospodarski, denarni temelj „Stajerca“, povečati list čimbolj, da zamore odgovarjati vsem zahtevam čitateljev, izdajati vsako leto „Stajercov koledar“, ki bo nudil več koristnega in zabavnega čitativa kakor vsi drugi koledarji, — sploh ima naše tiskovno društvo namen, delati za izobrazbo, poduk, gospodarsko izboljšanje, delati za osvoboditev ljudstva od zatiranja in bede. Vsakdo bodi član, kajti izobrazba edino nas dovede do boljše bodočnosti.

Na delo!

Vodstvo tiskovnega društva „Stajerca“ v Ptuj.

Odločni obračun.

„Es sind die schlechtesten Früchte nicht, an denen die Wespen nagen“...

Res, sloveku se mora že studiti, s kako umazanimi sredstvi se bori prvaško-klerikalna ranka proti posameznim osebam, ki se ji brezpogojno ne uklonijo. Leta že mečejo prvaško-klerikalni listi najumazanejšo blato na moža, katerega ime je neizbrisljivo v zgodbi razvitka ptujkega mesta in okraja, na župana, okrajnega načelnika in deželnega poslanca, Jos. Orniga. Vedno predrzneje se zaganjajo ti psički in psi prvaškega časopisa v g. Orniga in treba je — obračunati! Skriti za ljubljanskimi porotniki in za plačanimi slamatnimi uredniki izlivajo svoj strup in — treba je obračunati! Dolgo smo se smejali otročjim napadom, ali danes naj obračunamo temeljito in odločno!

V deželnem zboru je napadel dr. Schacherl župana Orniga in je ponavljal razne napade, ki jih je že preje načelkal v svojem listu. Zanimivo je, da so zapustili vsi poslanci dvorano, le slovenski poslanci so slastno poslušali neumnega napada dr. Schacherla. To je ravno zato značilno, ker odpirajo prvaški poslanci svoj jezik le tedaj, kadar sedijo doma za pečjo, le zahrbtno, kakor paglavci, ki stojijo skrit za voglom in ti zaluča kamen... Niti ene besede se niso upali ziniti prvaki v zbornici, tako da jih je celo ljubljanski „Slov. Narod“ prav pošteno okrcal, češ v listih umazane napade čestokrat, to je lahko, mož pa pogleda nasprotniku v lice!

Tam kjer je bil čas govoriti, so ti vitezi žalostne postave jezike držali. Zdaj pa nadaljujejo po svojih zakotnih lističih umazano gonjo...

Kaj se županu Ornigu očita? Nepoštenega se mu ne more ničesar očitati, zato se prihaja z malenkostmi in osebnostmi. Ali ni to smešno, da hočejo ljubljanski časnikarski pobje „kritizirati“ mestno gospodarstvo ptujsko? Trinajstlet delo Ornig za Ptuj in v teh 13 letih je napravil toliko, da bi morali popisati celo knjigo, ako bi hoteli oceniti le poglobitve zasluge tega neumornega delavca na polju skupne koristi! Kdor je videl Ptuj pred Ornigom, mora priznati ta velikanski napredek. Kdo je uresničil plinarino (Gaswerk)? Ornig! Kdo je ustanovil mestno žago, kopališče s perilnico (Dampfwäscherei)? Ornig! Kdo je ustanovil velike zavode za študente in dekleta? Ornig! Kdo je zboljšal šolstvo, pridobil višjo gimnazijo, pridobil pripravljalni tečaj, uresničil muzej, pridobil mestu vojaštvo in zidal kasarne? Ornig! Vedno in zopet Ornig! Ne trdimo, da je storil to sam, ali duša temu razvitku je bil Ornig. In kdo ima velikanski dobiček od vsega tega? Prebivalstvo mesta in prebivalstvo okraja! Kako velikanske svote pustijo študentje, dekleta, vojaki v okraju! Kako krasno so se razvili živinski sejmi v Ptuj! Kako hitro se je dvignila živinoreja v ptujskem okraju! Prejšnji prvaški zastop je spal in polnil žep posameznikom, — Ornig pa je zgradil cesto za cesto in stoletja se bode poznalo njegovo delo! Tudi najzagrizenejši sovražnik mora te zasluge priznati!

Rdečica oblije poštenega človeka, ako vidi zdaj tega moža napadati, — napadati od ljudi v katere ne obriše Ornig niti svojih čevljev... Ali obračunati hočemo danes!

Ali imajo prvaki sploh pravico, soditi čez druge? Ali so prvaki sami angelčki? Kdo in kakšni pa so ti Ornigovi prvaški nasprotniki? V ptujskem okraju še ni nikdo ljudskega denarja kradel. Kaj pa je bilo v celjskem prvaškem okraju? Ali ni kradel tajnik Kosem 8 let okrajni denar in je tisočak za tisočkom krvavega kmetkega denarja zalumpal z vlačugami v prvaškem „Narodnem Domu“? Zakaj pa molčite prvaški listi zdaj o tatvini prvaškega župana Bratuše v Turškem vrhu, o tatvini živine v Cvetkovic, o goljufiji uradnika Schwarza? Zakaj ne „kritizirate“ tukaj?! Tu se je očitno kradlo, ropalo in sleparilo in — koliko je vreden, kdor zagovarja tatove in sleparje? Kaj pa je s prvaškimi „konzumi“, ki so bili javni švindeli in so ljudstvo za tisočake osleparili! Zakaj pa so bili že vsi prvaški uredniki v luknji? Zakaj pa sme imenovati vsakdo dr. Brumena „sodnijsko označenega ovaduha“? Kaj pa je s hofratom Plojem? Do danes se še ni opral očitanja, da se je zagrešil nad nedoletnim otrokom in morda že v prihodnji številki prinesli bomo novico, ki bode presenetila ne samo javnost, temveč tudi sodnijo! Gospodje v prvaških listih, zakaj pa ne odgovorite na vse to? To je „korupcija“, blato, sleparstvo!!! Naj sodi o drugih, kdor je sam čist! Ali stranka sleparjev in občinskih tatov nima te pravice!

Primanjkuje nam prostora, da bi nadaljevali ta članek. Ali vzeli si bomo prostora in odkrili bomo vse, kar nam je znano o

prvaških lumparijah! Kajti naša potrpežljivost ima tudi meje.

Župan Ornig pa naj pogleda na svoje delo in zadovoljno se sme z njim ponašati. Storil je več kot svojo dolžnost in zato — naj le psujejo, naj le lajejo prvaški psički, — sodilo pa bode pošteno ljudstvo!

Politični pregled.

Duhovnik in politika. Katoliška „Krausdružba“ na Nemškem, katere člani so vseskozi dobri katoličani, je izdala spomenico, v kateri pravi:

„Pred našimi očmi se odigrajo dogodki, kateri so tako velika nevarnost za vero in domovino, da ne moremo več molčati. Stara navada agitatorstva duhovnikov, delovanje duhovnikov med volitvami, sodelovanje duhovnikov pri listih, — vse to je postalo javna nevarnost za katoliško cerkev. Duhovniki so zabredli tako močno v strankarsko strast, da trpi njih versko delo in njih čast. Celotno katoliško ljudstvo vidi to. Mi pravimo: Duhovniku pod njegovo čast so politični govori, ki jih čujemo iz nestevilnih duhovniških ust. Pač res, do ptočes res! In skrajni čas je, da se očisti cerkev od politike!“

Krasota kmetkega življenja. Kadar zahteva kmetko ljudstvo, naj bi se ozirala slavna država tudi nanj, takrat pričnejo izvestni gospodje hvaliti lepote kmetkega življenja. Hm, res je, da bi bilo to kmetko življenje prav lepo, ako ne bi bilo skrbi za življenje. Ali posestvo za posestvom gre rakom živžgati in čuditi se je le, da se upa še kdo hvaliti lepote kmetkega življenja v pričo naraščajočega izseljevanja in naraščajoče prisilne razprodaje posestev. Glasom statistike, katero je obelodanil dr. Zwiedenik, se je leta 1904 razprodalo prisilno 672 kmetskih posestev. Največ posestev je prišlo v planinskih deželah na boben (Nižje-Avstrijsko 70, Gornjo-Avstrijsko 30, Štajersko 106, Koroško 42, Kranjsko 63, Tirolsko 84). In tako razprodana posestva prihajajo v veliki meri v roke ljudij, ki niso kmetje. Tako se pospešuje pri nas kmetijo!

Nemirni Balkan. Da so ropi, uboji in drugi politični zločini v balkanskih deželah na dnevnem redu, to je pač znana stvar. V dokaz tej trditvi naj služijo le sledeče številke: Leta 1905 in 1906 se je vršilo v sandaku Uesküb 38 bojev nasprotnih čet. Izgubili so leta 1905 bulgarski ustaši 72, srbski 76 mrtvih in 14 ranjenih, druge civilne osebe 7 mrtvih, vojaki in orožniki 27 mrtvih, 39 ranjenih. Leta 1906 pa Bulgari 37 mrtvih, 4 ranjenih, Srbi 37 mrtvih, 11 ranjenih, vojaki in orožniki 17 mrtvih, 15 ranjenih. Poleg tega se je vršilo leta 1905 440 umorov. Res lepe razmere vladajo v teh „jugoslovanskih“ pokrajinah, katere hvalijo naši prvaki na vse pretege!

Dopisi.

Iz Slov. Bistrice. Pri nas so imeli klerikalci 7. t. m. zaupni shod. Iz vseh farovžev bistriskega okraja so frčala vabila, seveda le za „izvolence“. Prišlo je okoli 150 mož vseh vrst, cel koš duhovnikov, med njimi tudi „Fibposov“ urednik prefekt Korošec. Klerikalci so pokazali takoj svoje lepe manire. V nedolžnem upanju

prišel je k shodu tudi kmet Krulc iz Slov. Bistrice. Mož je trdi Slovenec, pri zadnjih okrajnih volitvah je hudo deloval za klerikalce; ali duhovnikom je bil premalo „klerikalen“, kajti ne upa si priseči, da se je peljal Elija v gorečem vozu v nebesa... Komaj zagleda Krulca laporski Medved, plane z župnikom Podgorcem, znanim po „hausknecht-manirah“ in s prefektom Korošcem nanj in nagnali so kmeta v klub vsemu prigovarjenju iz dvorane. Lepa zahvala za kmeta Krulca, kaj? Potem je prišla vrsta na bistriškega učitelja g. Vršeca, kateri je tudi predsednik čitalnice; tudi na njega so planili že preje imenovani črnuhi in navdušeni Slovenec Vršec moral je zapustiti sobo čitalnice, katere predsednik je!! Tretji pride na vrsto učitelj Span, Slovenec in odbornik čitalnice, — moral je dvorano zapustiti. Klerikalni zborovalci pa so debelo gledali. Ali je to slika klica „Le vkup, le vkup!“ Na shodu se je seveda hudo čez „Stajerca“ udrihalo, pa nas nič ne boli. Hujskanje se je zgnusilo celo g. župniku Heberju iz S. Polskave, ki je nevoljen dvorano zapustil in šel raje v krčmo. Po daljšem blebetanju so postavili Pišeka iz Orehove vasi za kandidata. Prejšnjega kandidata prof. Robiča so vrgli kot izprešano limono v stran. Zdaj bode Pišek — „kimal“. Ta shod dokazuje, kako resno drže klerikalci za svoje geslo „le vkup, le vkup“. Kdor ni „ta pravi“, tega vržejo ven. In taki farški nasilneži hočejo biti „narodnjaki“?! Morda pride čas, ko bodo kmetje politikujoče farje — iz dvorane potisnili.

Sv. Lovrenc Slov. Gor. Odgovoriti moramo na „Fihposov“ dopis (štev. 10) iz občine Sakošak. „Fihposovci“ pišejo, da jim ni bilo za cesto, ampak „za denar“. Vas pač dobro poznamo, da se vam gre le za denar. Zato mora tudi 1. občinski svetovalec zdaj plačati imeti. Prejšnji obč. svetovalci so nešteto leta dobivali po 10 K od občine, sedanj pa zahteva 18 K. Kakšne so pa bile ceste po zimi? Ali ste jih dali prekopati? Ne! Ali ste jih popravili ali s šodrom povozili? Ne! Kajti vi se le za denar poganjate! Kar se pa tiče okrajnega zastopa, — zakaj pa občinski predstojnik in še 4 drugi niso upali svojega podpisa pridejati? Pravite, da ste izvoljeni, da delate red v občini. Kdo vas pa je volil? Sami ste se volili, kajti občanji vas že poznajo. Sicer vam pa še več povemo!

iz Gomilkega. Dragi „Stajerc“, pred kratkim bil je naš župnik bolan ter ni mogel božje službe opravljati. Prišli so na pomoč g. dekan iz Braslovč, in v svoji pridigi imeli so govor zaradi pomanjkanja duhovnikov. Naprej ne bomo razledovali, ker ne mislim s tem g. dekana žaliti, ker on ni politikujoči hujšak, ampak pravi namestnik Kristusov; dal Bog, da bi bilo več takih, potem nebi vera pešala. To sem omenil le zaradi tega, ker se je sedaj zopet duhovnikom približno za 5 milijonov kron plača zboljšala. Sedaj pa premislimo dragi kmetje, na eni strani pomanjkanje duhovnikov, na drugi pa zboljšanje plače; na tak način bi vendar moral biti kak preostanek v duhovniški blagajni. Sedaj se nam pa vendar že enkrat naj oči odprejo, da ne bomo vedno verovali slepim obljubam naših sedanjih držanozbojskih poslancev, ki nam govorijo ob volitvi sladke besede, kakor jih je govoril kaplan Korošec pred zadnjo volitvijo. Jaz poznam vaše težnje, meni so znane vaše razmere, jaz vam hočem pomagati! No sedaj pa vidimo, kako nam je pomagal; za duhovnike je zboljšal plače, nam pa je pomnožil davke. Tudi jaz sem verjel tem sladkim obljubam, ali sedaj vidim kaj smo po njem dosegli, in zatorej vam rečem: poslednokrat sem se dal tako zapeljati; in tako storimo vsi v celi Savinski dolini, ker ravno taki, ki se nam vsiljujejo iz drugih stanov za kandidate, naj si bodejo duhovniki ali advokati, so največji kmečki sesalci. Dasi ravno pravijo, da kmet je preneumen, da bi bil za polanca; jaz pa pravim, da tako neumen ne bode nobeden naj si ga izvolimo katerigakoli iz naše sredine, kakor smo bili mi dosedaj, ki smo se dali tako zapeljati, da smo si kandidate iz drugih stanov volili. Zatorej Vas kličem: dragi kmetje, zdramimo se, kadar pride čas volitve volimo složno kmetje kmeta, ker gospodje nam gotovo ne bodejo nikdar in nikjer nič pomagali! Sicer že itak naprej vemo, naj si izberemo kakoršnegakoli hočemo za kandidata; ako noče trobiti v klerikalni rog, bodejo klerikalci kričali,

to je nemčur, izdajatelj, in Bog ve kaj vse. Ali to mora vsakemu jasno biti, da samo s slovenskim jezikom ne more postati kandidat in tudi kandidate ne more in noče sprejeti, k večjemu ako bi jo kak klerikalec...

Vam dobro želeči kmet.

Sv. Marjeta niže Ptuja. Nam se godi slabo, ljubi „Stajerc“, to pa zlasti v gospodarskih rečeh. Naši klerikalci so zgruntali nekako društvo, katero nam bi pomagalo. Ali nasprotno! Pred kratkim je naš general mešetaril z neko firmo na Dunaju in to zaradi našega luga. Prodaj ga je 2 vagona, samo — brez denarja. Denar je „fuč“ in tudi naš lug je zgubil veljavo. Naš slavn „buholter“ je študiran, ali luga prodajati pač še ne zna. Mož naj bi šel v trgovsko šolo; morda se potem kaj priučí. Sicer pa se nam prav godi, kajti neumnež je, kdor veruje vsakemu prvaškemu hujšaku. Toliko za danes!

Oškodovanec.

Sv. Jurij ob juž. žel. Ljubi „Stajerc“, naznaniti ti moram iz našega kraja nekaj strahšansko lepega. V nedeljo 10. t. so prišli mladi gospodeki s špegami iz Celja in so nam tako lepo pridigovali, da so mačke mijavkati pričele. Bili so to gospodje od nove „Narodne stranke“; prišli so seveda iz samega usmiljenja do nas, da nas rešijo iz pretečega propada. Seveda se je šlo tudi za poslanca, katerega nam hoče „Narodna stranka“ zopet iz samega usmiljenja izbrati. Menda bo ta izvoljenec neki Fridrih, ki se je tudi predstavil. Nam se je stvar zdela tako-le: Stara prvaško-doharska stranka je izgubila med ljudstvom ves kredit in zato si je izbrala mlade, da bi za njo ljudstvo za nos vodili. V stari mlin so prišli novi kameni... Govorilo se je tudi veliko o temu, da ne potrebujemo nemških šol, da kmetska deca je le za slovenske šole, da kmet ni sposoben za poslanca itd. Jožek Podgoršek je čez „nemčurje“ udrihal ter čez „Stajerca“. Rekel je, da je „Stajerčeva“ stranka „brezverska“; on je seveda angelj, ker je v nedeljo med samimi „angelji“ sedel, ko so imeli spegle na nosu. Neki smrkolinar je še nekaj kvantal o „Svoji k svojim“ itd. Res, politikujoči farji so slabši ali nova stranka ni za las boljša. Kmetje pa bodo kmalu te junake pogнали!

Kmet.

Ljutomer. V zadnji številki „Narodnega Lista“ poroča neka popolnoma zmedena prvaška buča, da je priredil „Murski Sokol“ predavanje, pri katerem sta „govorila“ priprosta kmečka fanta — bratca ter v svoji gorostasni neumnosti pripomni, da ima Sokol „tudi“ namen mladini nekaj vcepiti in vzgojiti ljudi, ki bodo zagovarjali svoje narodno prepričanje povsodi in da je treba podpirati tako važno „šolo“ vsestransko — ne omeni pa o čem se je kvasilo. — Za počti! — Rudečesarjčkari hočejo postati toraj naši vzgojitelji!? — Dobra vzgoja je potrebna vsepovsod, to je jasno. Vzgojitelji morajo biti pa ljudje, ki so značaji in od kojih je pričakovati, da ne bodo svojih strupenih nazorov, ki niso boljši kakor odpadki v obcestnih jarkih, zasejali v srca nepokvarjenih ljudi. — Gospodje! Dokazite svetu, da ste vzgojili vašo lastno deco vzorno, pokažite zdrave sadove vaših dejanj sploh in verjeli bomo vam, da ste sposobni vzgojitelji in celi ljudje. Do danes dognano je pa le, da so razni vaši bivši in sedanji člani mnogo bolj potrebni vzgoje kakor naša kmečka mladina in mi dovolj razodni kmetje sploh. Da bodo tudi drugod spoznali vsaj deloma nekatere „brate“ in njih vrline, hočemo mi priprosti kmetje sestaviti sliko, katera bode omogočila vsakemu razsoditi vse natančno in spoznati, da bije pod platneno robačo najnavadnejšega bajtarja večkrat morda boljše in značajnejše srce kakor pod svilnato srajco „gospodov“, ki hočejo biti naši vzorni voditelji — učeniki. Ljubi „Stajerc“! Prepusti nam nekaj prostora že v prihodnji številki za to našo sliko, ki bode precej obširna ter bode jasno kazala življenje in vrvenje v prvaškem taboru. — V ospredje hočemo postaviti starostno in šribarja Misja, ker bi nam znal možakar morda zameriti, če bi prezrli njegove velike „zasluge“ in bi dali prednost kakemu „manjšemu“.

Kmet naprednjak.

iz Vrbske okolice. Vpraša se opetovano, kako to pride, da se „Stajerc“ pri nas tako lepo

razvija. Pred petimi leti sta bila v Vrbski lici le dva naročnika, zdaj pa jih je že 200. Krivi so temu sveti gospodje Singer, Fric, ton, Gabron in Dragasnik, ki tako pridno „Stajerca“ delajo. Čmbolj udružajo ti kurepir“, ki po našem listu, temveč naročnikom primeram Vedno manj „ovac“ sledi politikujočim bode zasluštrm. Kaj to? Ja, poglej „Mir“ in poglej esel član jerca“; vidil bodeš takoj, da lovi „Mir“ le bdstopivše gimpejne in zato mu stoji tudi prvaškosel več Brencelj na čelu. Sicer pa se je „Mir“ ako občrskril v Ljubljano. Zato ni več vredno, se zmazani d pečati. Ali Brencelju kakor politikujočim bo nik hovnikom bomo vedno na prste gledali, rav, le p

iz Klobasnice. Župnik v Koprivni, po njegovojni, še vedno nima dosti. Povedali smo, da se žal kar mu gre. Vsakdo bi mislil, da ima vsaj črnuhi, liko sramote v sebi, da bode molčal in se oprejšni, boljše, ali pa vsaj skril. Ali Hojnik hoče svojem vsak način, da postane njegovo ime kameni, b Poslal nam je zopet „popravek“. Prisiljeni torej bode objaviti ta popravek, kajti Hojnik menda ni žal po da sme le njegove žegnane osebe se svojo čast stvari „popravljati“. Ali vkljub temu stotav, da bodo ljudje zopet videli, kako „prav, da maziljenec resnico pačiti. Hojnik nam piše eno obči

Sklicujoč se na § 19. tiskov. zakona z dne 17. dec. 1862, drž. zak. štev. 6 ex 1862, htevam z ozirom na dobis pod zaglavjem Klobesnice v štev. 10. z dne 10. sušca 1907, Vašega lista, da sprejmete v zakonitem ro istem mestu in z istimi črkami nastopni popravek: Ni res, da je umrl otrok vsled katerega je prestal; res je pa, da je umrl slabesti. — V Koprivni, dne 14. sušca 1907. Ivan Hojnik, župnik v Koprivni.

Opomba: Ali ni to malo nesrčno Hojnik, mi se bomo kmalu tvojih neustavičali in povedali bomo svetu par ki ti ne bodo prijetne. Za danes vzdrtidve, da se je mučilo nedolžno dete v marnosti gotovih duhovnikov, ki imajo vse skrbí, kakor verske. Vse drugo je nepot

Žitaravas. Bombardirajo nas še vedno „popravki“ po § 19. Zdaj se je razkačil vsaki fajmošterček Weiss, se vsedel na devetega modrijana in nam poslal „popravljeni“ Vkljub temu, da ne odgovarja „popravek“ stavi, hočemo ga objaviti v zabavo našim teljev. Glasi se to čekanje duhovniške spoda tako-le: — Sklicujoč se na paragraf tisk. zakona z dne 17. dec. 1862, drž. zak. ex 1863, htevam z ozirom na dopis obz pod zaglavjem „Žitaravas“ v štev. 10. lista „Stajerc“ od dne 10. marca 1907, da mete v zakonitem roku na istem mestu istimi črkami nastopni stvarni popravek: res, da bi meni bila, dokler sem bil v Velj — 10 do gospodarila moja sestra in ni res, da sestre naveličal, res je pa, da se je sestra spodarenu odpovedala in odšla iz Velj 1. oktobra 1902, jaz pa sem bil umešni župnika v Žitaravasi 28. aprila 1904. 2. da se je nekaj faranov napotilo k škofu vinar lovec, da bi odpravili kuharico. 3. Ni bi se bil, komaj so bile pred vrati občins litve, izkazal kot pristnega agitatorja in prikupil hudiča nasprotnikom, res je pa, zvedel za občinsko volitev kakih osem dni se je ista vršila in porabil v ta namen štiri ure vsega skupaj. 4. Ni res, da kom glavo vtikal in koval članke, res je jaz članek za „Mir“ ne pišem in tudi sanje člankov ne vplivam. V Žitaravasi 3. marca 1907. Valentin Weiss, župnik, e strinj

Opomba uredništva: Naši čitatelji zdaj vido, kako jezuvitično znajo ti politični duhovni lagati in zavijati. Župnišče strda da ni res, da bi mu bila v Velikoven ristiše gospodarila; eno vrstico spodaj pa pravilno je sestra odpovedala službi; vraga, kako Leitge more službi odpovedati, ako ni nikdar napoln kakor laže župnik?! Nadalje laže Weiss aplja, bil agitator pri občinskih volitvah; potrdno va sam zopet piše, da je porabil nekaj časa tanko volitve; vraga, kaj ste pa v tem času vršili, ali ste volilcem kurja očesa rezali? Mo shoda ste vendar in čez to dejstvo ne pomagajte laž! Ali dovolj o teh lažeh. Mi v raztoln jemo svoje trditve popolnoma olgemu konstatiramo, da je katoliški župnik Weiss zolnicio

lagal. Žitaraveški občani so lahko na svojo ga-
župnika ponosni!

**Radiše, Koroški „fihpos“ po domače „Mir-
prepir“, ki stoji vedno do kolena v gnojnici in
zmeram nesramno udriha po poštenih,
obče zasluženih možeh, je v zadnji številki pri-
nesel članek o volitvi novega radiškega župana.
Odstopivšemu županu p. d. Scatu, kateri je ta
posel več let natančno in skrbljivo opravljal in
tako občini prihranil lepo svoto denarja, se ta
umazan dopisnik zahvaljuje z opombo, da Scat
ne bo nikoli več zasedel županskega stolca. Pač
prav, le potolaži se, črni dopisunček, to je čisto
po njegovi volji! Ne on, ampak drugi je tako
močno želel in hrepel sedeti na njem, namreč
vi črnhbi, ali upanje je vam splavalo po Dravi.
Poprejšni župan bi pa lahko tudi še sedaj ostal
na svojem mestu, ako bi ga ne vodili drugi
namen, boljši čuti in plemenito ravnanje. Za-
torej bodi zagotovljen, črni čečkač; nikdar mu
ni žal po županovanju, ker mu gre pod svojo
svojo fast, biti župan občine kjer je prepir in
boritev s črnim generalštabom na dnevnem redu.
Prav, da tudi drugi skusijo voditi rahlo sestav-
ljeno občinsko barčico po razburjenih političnih
valovih in želeli je, da bi srečno prijadrali z njo
v mirno pristanišče. — H koncu moram pa še
nekaj povedati od dr. Merde. Da vam ta, ljubi
črnhbelni, ne bo delal toliko preglavice, kdo bi
on bil, vam naznanim danes sledeče. Ko sem
v terek hodil iz Celovca, sreča me prijatelj
„Mihej“. Komaj ga zagledam, ga naravnost
prašam zaradi dr. Merde. „Veš ljubi moj španič“,
pravi „Mihej“, „to ni tisti odbornik, od katerega
čestitaj „Mir-prepir“, da je na dan volitve zlato
vljaj, to je čisto neki drugi“. „Ja, za božjo
voljo, kdo pa je pravzaprav ta možicelj?“ vpra-
šam ga jaz ves radoveden dalje. Na-to se
„Mihej“ šaljivo zasmehlja in mi na ušesa zašepeta:
„Radiški Merda
Na pragi sedi,
Hlače obrača
In išče uši“.**

Seattle Wash. N. Amerika. Bravo, dragi
„Štajerc“, da si postal tednik; vsem naročnikom
si napravil s tem veliko uslugo. Kako te z ve-
seljem prebiram ob obalih tihga morja! Saj
tukaj nimam nikogar, s katerim bi se lahko v
slovenskem ali nemškem jeziku razgovarjal. Od
New-Jorka pa do tukaj sem prehodil ravno 9
dežel in to od „Atlantic oceana“ pa do „Pa-
cific oceana“. Vreme je tukaj izvrstno, skoraj
vedno enako toplo. Po zimi lahko golorok zunaj
delamo, po leti pa ni nikdar preveč vroče. Tudi
plača ni slaba. V nedeljah n. pr. se zasluži od
8—10 dolarjev v 8 urah, na delavnikih pa 4
dolarje. Seveda, tako služijo le rokodelci. Jaz
sicer rojake ne vabim v tujino. Ali jezi me neki
prvaški list, ki se zaletava v Ameriko, češ Slo-
venci hodijo tja dolarje loviti. Hudirja, saj jih
mora, kajti v deželah, izsesanih po prvakih,
niti vinarjev ni! Pozdrav vsem rojakom, tebi pa
želi obilo uspeha tvoj naročnik A. Werschnik.

Novice.

Četrti shod naše stranke. Velikanski na-
predek, ki ga je napravil naš list zlasti v zadnjem
času tudi na Koroškem, napotil nas je, da zdru-
žimo tudi svoje koroške somišljenike. Sklinal se
je torej shod zaupnikov. Na strankarskem zboru
v Ptuju že so izjavili zastopniki iz Koroške, da
se strinjajo z našimi nazori in da hočejo po-
pirati naše stremenje z vsemi močmi. Prvi
shod na Koroškem, ki je bil obenem četrti shod
naše stranke, pa je dokazal, da so naši koroški
pristaši zanesljivi možje in da držijo, kar so ob-
ljubili. Ta shod se je vršil preteklo nedeljo v
g. Leitgeba gostilni v Sinčevsi Veliko dvorano
so napolnili zvesti zaupniki iz okrajev Železna
Kapla, Pliberg in Doberlaves itd. Shod je bil iz-
redno važen. Primanjkuje nam prostora, da bi
natanko poročali, kako in s kakim uspehom se
je vršil. Bodi dovolj povedano, da se je udele-
žilo shoda veliko število zaupnikov iz vseh občin
omenjenih okrajev. Naš urednik Karl Linhart
je raztolmačil nemško in pozneje tudi slovensko
baloge in namena naše „Napredne zveze“. Po
dolgemu razgovoru so sklenili zbrani zaupniki
rezolucijo, ki pravi, da so naši koroški pristaši

zadovoljni s sklepi strankinega zbora v Ptuj, da
hočejo razširjevati naš list in „Tiskovno
društvo“, kolikor jim bode to mogoče, da pa
pripustijo imenovanje okrajnih in farnih zaup-
nikov naše stranke volilnim odborom posameznih
okrajev. Obenem je shod sklenil, podpirati kan-
didaturo gospoda Seifritza. Shod se je vršil v
navdušenju in lahko rečemo, da je imel polni
uspeh. Vpisala se je tudi cela vrsta (80) novih
naročnikov in veliko število našega prepotrebne-
ga „Tiskovnega društva“. Naprej!

Volitve se bližajo. Somišljeniki na delo!
V nekaterih občinah so volilni imeniki že za
14 dni razloženi. Vsakdo naj gre ogledati
imenik. Ako ni vpisan, naj takoj ustremeno
ali pismeno reklamira, to je vpisa-
nje zahteva.

Le vkup, le vkup! Pametna beseda, ali danes
prihaja pač iz hinavskih ust. V 16. stoletju, ko
so se dvignili zatirani kmetje proti plemenit-
tažom in samostanom, ko je vršel škof Trubar
iskro upora med kmetске množice, takrat so
peli uporniki ustaško pesen: „Le vkup, le vkup,
uboga gmajna!“... Med petjem te ustaške
pesmi so požgali srednjeveški naši pradedje po-
nosne klostre in bele gradove. Kajti duhovnik
in plemenitaž sta delala vedno drug za dru-
zega... Danes pa vpijejo nasledniki tistih du-
hovnov, ki so sežgali živega „seljačakog kralja“
Matijo Gubca, nasledniki tistih duhovnov, ki so
pomorili tisočere kmete, — vpijejo: le vkup, le
vkup! Pač najhujša hinavščina, ki si jo moremo
misлити. Le vkup, le vkup — tako pravimo tudi
mi. Le vkup, da premagamo izkoriščanje kleri-
kalnega zmaja!

Kaplan Kirchteiger in naši klerikalci. Ob-
javili smo pred kratkim članek „Iz spoved-
nice“, katerega je spisal mož, ki je bil čez 20
let katoliški duhovnik in je čez 20 let katoli-
čane spovedoval. Članek je bil resničen do pi-
čice in ravno zato je zadel — lažnike okoli
„Fihposa“. Ta nečedni list napada zdaj nesramno
kaplana Kirchteigerja. Jasno je, da je ta mož
vsaj toliko vreden, kakor tucat onih politik-
jočih farjev, ki zabranijo umirajočemu človeku
zadnjo tolažbo vere, ako je njih politični na-
sprotnik. Sicer pa „Fihpos“ ni samo zlobni list,
temveč tudi neumen do skrajnosti. Tako pravi,
da smo posneli dotični daljši članek „povesti“ ka-
plana Kirchteigerja. To je seveda neumnost, kajti
dotični članek ni povest, temveč resnica, gola
resnica. Kirchteiger je objavil dotični članek
v dunajskem listu „Die Fessel“ in ima sod-
nijske z a p i s n i k e, ki dokazujejo resničnost
članka. Uredniki „Fihposa“ pač niso čitali ne
Kirchteigerjeve „povesti“ ne njegovih član-
kov. Ali veseli nas, da smo zadel s člankom
prvaške pope dobro! Na druge „Fihposove“ ne-
umnosti je težko odgovarjati, kajti z — norci
se ne prepiraj!

Iz Spodnje-Štajerskega.

„Smešna zveza“. Bog jim je pamet zmešal!
Z velikim hrupom so si ustanovili naši kleri-
kalci svojo „kmečko zvezo“. Kakor da bi zbes-
neli, vpijejo v vsakem farovžu za to „kmečko
zvezo“. Zdjaj pa je spodletelo klerikalni „Po-
savski straži“ pero in napisala je ta-le stavek:
„Dr. Benkovič (ne dr. Cvenkanič!) je edini od-
vetnik na Štajerskem, ki se je odkrito in brez
strahu zavzel za smešno zvezo“. O Bog,
zakaj si jim pamet zmešal!

Shod v Žalcu se je vršil 17. m. Obdržala
je ta shod novo ustanovljena „narodna stranka“. Resnici na ljubo povemo, da je bil shod dobro
obiskan. Ali vendar se smeje shodu cela sa-
vinjska dolina. Kajti pristaši Spindlerja so do-
ločili svojim kandidatom nekega Robleka. Cela
savinjska dolina ve, da je ta Roblek zagrizen
prvaški klerikalec. „Narodni“ so pač pri be-
lem dnevu miši pod klobuk lovili.

Fajmostrova kuharica v Žalcu je pač malo
čudna „devičica“. Poroča se nam o tej zmešani
Marjetici naravnost neverjetne stvari. Baj je
med nedeljskim shodom v Žalcu ta babura po
cerkvi plesala in celo organizistu „zapovedala“,
naj ji „zašpila“, da se bode lažje vrtela po
cerkvi. Čujemo celo, da se je končno pod priž-
nico pomemarila. Ne moremo preiskati, je-li od-
govarjajo ti škandalni resnici. Na vsak način
zahtevamo odločno, da se poduči javnost, ali je
to resnično ali ne. Ako se je kuharica Marjeta

res tako daleč pozabila, potem naj jo župnik
nažene s pasjim bičom iz Žalca, kajti družega
pač ne zasluži.

**Filijalka kmetijske družbe v Št. Ilju v Slov.
Gor.** je imela 3. t. m. v Sv. Jakobu dobro obi-
skani potovani shod. Deželni potovalni učitelj za
vinogradništvo g. Belle je imel zanimivo pre-
davanje o pomladnih delih v vinogradih. Go-
voril je tudi o gojitvi paš, o gnojenju zlasti v
vinogradih in o boju proti peronosperi. G. Zi-
nauer je predlagal naj bi se prosilo ustanovitev
vzornih gnojšč v vsaki fari. Podružnični pred-
stojnik g. Reppnik pa je naznanil, da se bodo
postavili v delokrogu filijalke letos zopet 10
čistokrvnih bikov.

Iz sv. Bolfenka pri Središču se nam po-
roča, da ne more videti našega lista pismoša
Aloiz Schönwetter. Čujemo da mož „Štajerca“
ne oddaja tako redno kakor bi bilo treba. Baj
zadržuje tudi pisma in karte ter jih doma na
steno pribije. Privatne zabave pismošne nas
sicer ne zanimajo. Nam je čisto vseeno, ako je
mož tercijan, ako je njegova žena v tretjem
redu in njegova hčerka v „Marijini družbi“ vpi-
sana. Ali svojo službo ima vsak človek pošteno
opravljati! Toliko za danes. Upamo, da se mož
poboljša, sicer se zmenimo drugače z njim!

Zopet prvaška tatvina. Zaporedoma ndari
zdaj strela v prvaške velikaže na Spodnjem Šta-
jerskem. Nekaj zanimivega je to: v svojih uma-
zanih časopisih se ponajajo kot petelini na gnoju
in vidijo vsako malenkost pri nasprotniku, ali
kadar se zgodi lumparija v prvaškem taborn,
takrat molčijo ti gospodje kakor ribe. Mislijo si
pač: „Lieber feig als dumm!“ Tako postopanje
je sicer nepošteno do skrajnosti, ali pravkom
koristi. Mislijo si pač: čitatelji prvaških časn-
ikov so preneumni, da bi znali razločiti resnice
od krivice, — in zato lažejo ali pa molčijo!
Omenili smo v zadnjem času troje prvaško-far-
ških lumparij. Najprve se je izvedelo o sramotni
tatvini žnpana Bratuša v Turškemvrhu. Ako
ukrade kdo zemljo, ki stane dva krajcarja, potem
prinesejo farški dopisniki gotovo dolgo notico. V
Turškem vrhu pa je ukradel prvaški župan več
tisočakov občinskega denarja in vendar — so
molčali vsi prvaški listi od prvega do zadnjega.
Potem smo poročali o drugi prvaški tatvini. Kle-
rikalni poštni uradnik Schwarz je okradel poštno
blagajno. In tudi o tej nesramni tatvini so mol-
čali vsi prvaški listi od prvega do zadnjega.
Komaj par tednov je minulo in — zopet smo
izvedeli o veliki prvaški lumpariji. Omenili smo
jo že v zadnji številki, ali danes treba obširneje
izpogovoriti. Stvar je sledeča: Pred kratkem je
bila ukraden na posestniku Brodnjaku v Ormužu
krava. Tat je prodal kravo nekemu ptujskemu
mesarju in imel pri tem redno podpisani živin-
ski list iz občine Cvetkovca pri Ormužu. Ob-
činski predstavnik Mahič iz Cvetkovca se je
izgovarjal, da je podpis ponarejen. Končno je
žandarmerija prišla tata in le-ta je v zaporu
priznal, da je ukradel kravo, da mu je Mahič
živinski list napravil in da sta si razdelila za
ukradeno kravo dobljeno svoto. Žandarji so
potem Mahiča aretovali. Seveda, Mahič je
bil velik „gospod“ in zato ga je moral pri-
peljati njegov sin z vozom (!) na sodnjo. Zani-
mivo pa je to-le: Ta župan Mahič je bil
eden prvaških voditeljev iz ormuške okolice. Bil
je glavni stebler farške garde prvaškega dr. Omu-
leca. Tudi je bil član okrajnega zastopa (!). Torej
lagati ne pomagaj! Mahič je tretji prvaški junak
v kratkem času in mi le čestitamo tej farški
gospodi za take voditelje. Seveda bodo prvaški
listi zopet molčali. Ali mi bomo skrbeli da
ljudstvo izve, kakšni falotje in tatovi igrajo
vlogu njegovih „voditeljev“! Fej! Prvaško stranko
bomo imenovali odslej „stranko tatov in go-
ljufov“.

Zatirana pravica. Ljubite resnico in pra-
vico, hčerki božji! Ali dandanes se zatira pra-
vico prav pogostoma ravno od ljudi, ki bi ji
moral biti zaščitniki. Le preglejmo delovanje
slavnoznanega župnika Sušnika v Črešnjevcu in
občudovani bodemo brezobzirnost, s katero za-
sleduje ta možakar svoje cilje. Kristus je učen,
da se mora tudi sovražnika ljubiti, — „božji
namestnik“ Sušnik pa bi človeka, ki mu ne do-
pade, preganjal do zadnjega trenutka. Dokaz
tež trditvi brezobzirno zatiranje kaplana g. Kova-
čiča. Poročali smo svoj čas, da se ta vse časti